

SPIS TREŚCI

Od Autorek	5
------------------	---

Rozdział I

CZYNNIKI OTOCZENIA WARUNKUJĄCE ROZWÓJ DROBNOUSTROJÓW NA PRZEDMIOTACH ZABYTKOWYCH	9
1. Źródła zawilgocenia zabytków	II
2. Wpływ wilgoci na rozwój drobnoustrojów	14
3. Wpływ ciepła na rozwój drobnoustrojów	15

Rozdział II

DROBNOUSTROJE. BUDOWA I WARUNKI ICH ROZWOJU	19
1. Królestwo I: bakterie, czyli rozprątki	21
Klasa: cyjanobakterie, czyli sinice	21
Klasa: bakterie właściwe	22
Rząd: promieniowce – <i>Actinomycetales</i>	27
2. Królestwo II: grzyby – <i>Mycota, Fungi</i>	30
Klasa: sprzężniaki – <i>Zygomycetes</i>	33
Klasa: workowce – <i>Actinomycetes</i>	34
Klasa: podstawczaki – <i>Basidiomycetes</i>	36
Klasa: grzyby niedoskonałe – <i>Deuteromycetes</i>	38
Gromada: porosty	42
3. Królestwo III: glony jednokomórkowe	45

Rozdział III

PROCESY ŻYCIOWE DROBNOUSTROJÓW 47

1. Enzymy – zasady ich działania 47
2. Odżywianie się organizmów samo- i cudzożywnych 49
3. Składniki obiektów zabytkowych jako podłoże dla życia drobnoustrojów .. 52
4. Oddychanie drobnoustrojów, czyli procesy rozkładu materiałów 52

Rozdział IV

ROZKŁAD SPOIW, KLEJÓW NATURALNYCH I SYNTETYCZNYCH PRZEZ DROBNOUSTROJE 63

Rozdział V

DREWNO. MIKROBIOLOGICZNE ZNISZCZENIA ZABYTKÓW 69

1. Zgnilizna brunatna (ciemna lub destrukcyjna) 72
2. Zgnilizna jasna (korozyjna lub drzewnikowa) 82
3. Zgnilizna jednolita 83
4. Zgnilizna szara, czyli pleśniowa 83

Rozdział VI

ZNISZCZENIA MIKROBIOLOGICZNE MALOWIDEŁ SZTALUGOWYCH I RZEźBY POLICHROMOWANEJ 85

1. Zniszczenia mikrobiologiczne warstw malarskich 86
2. Zniszczenia rzeźb polichromowanych i malowideł na drewnie 88
3. Zniszczenia malowideł na płótnie. Rodzaje drobnoustrojów 91

Rozdział VII

MALOWIDŁA ŚCIENNE. ZNISZCZENIA MIKROBIOLOGICZNE 97

1. Zniszczenia spowodowane przez drobnoustroje heterotroficzne 98
2. Objawy i skutki działalności drobnoustrojów autotroficznych 102

Rozdział VIII

PAPIER. MIKROBIOLOGICZNE ZNISZCZENIA ZABYTKÓW PIśMIENNICTWA 105

1. Objawy działalności drobnoustrojów na papierze 107
2. Specyficzne zniszczenia papieru 110

Rozdział IX

PERGAMIN. ZNISZCZENIA MIKROBIOLOGICZNE 117

Rozdział X

SKÓRA. ZNISZCZENIA MIKROBIOLOGICZNE	125
--	------------

Rozdział XI

ZNISZCZENIA ZABYTKÓW KAMIENNYCH PRZEZ CZYNNIKI BIOLOGICZNE ..	135
--	------------

1. Działalność drobnoustrojów heterotroficznych	136
2. Działalność drobnoustrojów autotroficznych	139

Rozdział XII

OWADY NISZCZĄCE PRZEDMIOTY ZABYTKOWE	151
---	------------

1. Owady niszczące drewno	154
2. Owady niszczące papier i tkaniny z włókien roślinnych	162
3. Owady żerujące na materiałach pochodzenia zwierzęcego	167

Rozdział XIII

ZWALCZANIE DROBNOUSTROJÓW I ZWIERZĘCYCH SZKODNIKÓW W PRZEDMIOTACH ZABYTKOWYCH	175
--	------------

1. Budowa chemiczna i właściwości najczęściej spotykanych substancji czynnych o charakterze fungycydów i insektycydów w preparatach	180
2. Metody dezynfekcji i dezynsekcji przedmiotów zabytkowych	187
2.1. Gazowanie	188
2.2. Działanie parami	192
2.3. Spryskiwanie	193
2.4. Smarowanie, tamponowanie – tepowanie	194
2.5. Kąpiele	194
2.6. Iniekcje	195
2.7. Stosowanie past i zasypek	195
2.8. Metody fizyczne	195
3. Zwalczanie grzybów domowych i owadów w drewnie	197
3.1. Krajowe środki ochrony drewna	198
3.2. Charakterystyka najważniejszych preparatów do drewna produkowanych w kraju	199
4. Dezynfekcja i dezynsekcja malowideł na drewnie i rzeźb polichromowanych	204
5. Metody dezynfekcji i dezynsekcji malowideł na płótnie	206
6. Zwalczanie drobnoustrojów na malowidłach ściennych	207
7. Zwalczanie drobnoustrojów i owadów na zabytkach z papieru, pergaminu i skóry	207
8. Zabezpieczanie w masie (w pojemnikach) klejów i spoiw przed atakiem drobnoustrojów	211
9. Zabezpieczanie zabytków z kamienia przed atakiem glonów i porostów	212

ANEKS I.	Metoda usuwania plam grzybowych z zabytków kamiennych	215
ANEKS II.	Inne szkodniki zwierzęce obiektów zabytkowych	216
1.	Roztocze	216
2.	Gryzonie	216
3.	Metody zwalczania gryzoni	218
ANEKS III.	Zniszczenia mikrobiologiczne i mykologiczne zbiorów bibliotec- nych i archiwalnych w czasie i po powodzi	220
ANEKS IV.	Działania na wypadek katastrofy w bibliotece	225
Indeks osobowy		231
Indeks rzeczowy		234

